

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ธันวาคม ๒๕๖๗
งานส่งเสริมการท่องเที่ยว
สำนักปลัด เทศบาลตำบลบ้านแพะ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน

ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

๑. ข้อมูลด้านกายภาพ

ประวัติตำบลบ้านแปะ

ตำบลบ้านแปะ เดิมมีราษฎรอาศัยอยู่ติดกับลำห้วยและเชิงเขาใกล้กับถ้ำแห่งหนึ่ง คือลำห้วย แม่แปะ ชื่อลำห้วยตามภาษาถิ่นเหนือนั้นมีความหมายว่า “แป้” หมายถึง “ชนะ” โดยมีความเชื่อสืบต่อกันมาว่าลำน้ำแห่งนี้มีอาถรรพ์ หากข้ามลำห้วยนี้แล้วไม่ว่าจะมีคาถาอาคมกล้าแกร่งมากแค่ไหน คาถาอาคม เหล่านั้นก็จะเสื่อมไป และมีน้ำไหลมาจากภูเขาที่ชื่อว่า “ดอยขุนแปะ” และถ้ำแห่งนี้เรียกว่า “ถ้ำตอง” โดยชาติพันธุ์ดั้งเดิมเป็นชนเผ่า ลัวะ ราษฎรเลี้ยงชีพด้วยการทำกสิกรรมและหาของป่า ตามประวัติศาสตร์เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๑๑๐ พระนางวิ สุทธิเทวี ขัตติยสตรีแห่งล้านนา ได้เสด็จมาทรงบูรณะวัดบ้านแปะ (ตรงกับสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ/ราชวงศ์พระร่วง/สมัยกรุงศรีอยุธยา) พระธาตุบ้านแปะและทรงประทับ ณ พลับพลาชั่วคราวก่อสร้างด้วยกำแพงหิน ล้อมรอบ ชาวบ้านจึงเรียกสถานที่นี้ว่า “เวียงหิน” พร้อมกลบนาที่ดินและข้าววัดด้วยหลาเงิน (จารึกที่เขียนลงบนแผ่นเงินหรือหิรัญบัตร) หมายถึงมอบถวายที่ดินและผู้คนไว้บำรุงรักษาของวัด บ้านแปะ ห้ามไม่ให้อพยพโยกย้าย โดยวิธีการใดๆ ก็ตาม ปรากฏเป็นหลักฐานสืบทอดมาถึงปัจจุบัน เมื่อประชากรเริ่มมีความหนาแน่นจึงขยาย ออกไปตั้งบ้านเรือนกระจายอยู่ที่แห่งใหม่ โดยรอบวัดบ้านแปะเดิม ตามริมฝั่งแม่น้ำปิงและที่ราบระหว่างลำน้ำปิง และลำน้ำแจ่ม ซึ่งเหมาะสมยิ่งสำหรับการทำเกษตรกรรม ต่อมาได้ขยายชุมชนใหญ่ขึ้น ทางราชการได้จัดตั้งเป็น หมู่บ้านและตำบล โดยเรียกตามชื่อเดิมของหมู่บ้านว่า “ตำบลบ้านแปะ” มาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ประวัติศาสตร์วัด บ้านแปะ พระธาตุบ้านแปะ และที่ประทับเวียงหิน ณ หมู่ ๔ บ้านแปะนั้น เทศบาลตำบลบ้านแปะจะได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าประวัติเพิ่มเติม เพื่อเป็นการแสดงถึงภูมิหลังอันมีเกียรติของคนในตำบลบ้านแปะ และจะผลักดัน ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และเป็นข้อมูลให้อุชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

ที่ตั้งและอาณาเขต

สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านแปะ เลขที่ ๑๔๑.หมู่.๘....ตำบลบ้านแปะตั้งอยู่ทางทิศใต้สุดของอำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีระยะทางเฉลี่ยทางจากที่ว่าการอำเภोजอมทองประมาณ ๓๐ กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ ๘๖ กิโลเมตร เส้นทางคมนาคมสายหลักที่ใช้ในการติดต่อกับที่ว่าการอำเภोजอมทองและจังหวัดเชียงใหม่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘ (ถนนสายเชียงใหม่-ฮอด)

ตำบลบ้านแปะมีเนื้อที่รวมประมาณ ๒๑๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖๙,๒๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๐ ของเนื้อที่ทั้งอำเภอ (อำเภोजอมทองมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑,๐๕๕.๒๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖๗๘,๑๓๘.๗๕ ไร่) มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลดอยแก้ว ตำบลแม่สอย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลแม่สอย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลนาตาล และตำบลหางดง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลหางดง อำเภอสอด และตำบลท่าผา ตำบลคลองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่ตำบล

พื้นที่ทั้งหมด	๖๙,๒๕๐	ไร่
พื้นที่ป่าไม้	๒๖,๑๔๖	ไร่ (โดยประมาณ)
พื้นที่ทำเกษตรกรรม	๓๙,๑๒๙	ไร่
พื้นที่อยู่อาศัย	๓,๙๗๕	ไร่

สภาพภูมิประเทศ

ตำบลบ้านแปะ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบล โดยมีความลาดเอียงสู่ตอนกลางของพื้นที่ตำบลบริเวณที่ราบลุ่มลำน้ำปิง และลำน้ำแจ่ม สภาพพื้นที่ของตำบลบ้านแปะมีพื้นที่ทั้งหมด ๖๙,๒๕๐ ไร่ แยกเป็นพื้นที่ราบ ๓๖,๗๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๐๓ ของพื้นที่ทั้งหมด และภูเขา ๓๒,๕๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๙๗ ของพื้นที่ทั้งหมด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวน ๔ หมู่บ้านที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่สูง คือหมู่ที่ ๑๒ บ้านขุนแปะ, หมู่ที่ ๑๔ บ้านบนนา, หมู่ที่ ๑๗ บ้านต้นผึ้ง และหมู่ที่ ๒๐ บ้านแม่จระ มีภูเขาอยู่ทางทิศตะวันตกโดยมีพื้นที่ราบเชิงเขา และที่ราบริมลำน้ำปิงและลำน้ำแจ่ม ทิศตะวันตกซึ่งเป็นภูเขาสูงเป็นเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และอุทยานแห่งชาติออบหลวง ในบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่โครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริฯ โดยมีลำน้ำปิงไหลผ่านตอนกลางค่อนไปทางทิศตะวันตกของตำบล มีทิศทางการไหลจากทิศเหนือของตำบลไปทางทิศใต้ และมีลำน้ำแจ่มไหลจากทางทิศตะวันตกลงสู่ลำน้ำปิงทางทิศตะวันออก ซึ่งลำน้ำแจ่มนี้เป็นแนวแบ่งเขตแดนระหว่างอำเภอจอมทองกับอำเภอฮอด

สภาพภูมิอากาศ

- ฤดูร้อน เดือน มีนาคม - พฤษภาคม	อุณหภูมิเฉลี่ย ๓๘ องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน เดือน มิถุนายน - ตุลาคม	อุณหภูมิเฉลี่ย ๓๐ องศาเซลเซียส
- ฤดูหนาว เดือน พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์	อุณหภูมิเฉลี่ย ๑๕ องศาเซลเซียส

๑. แหล่งน้ำธรรมชาติ

น้ำผิวดิน ได้แก่ แม่น้ำ, ลำห้วย ซึ่งตำบลบ้านแปะมีแม่น้ำและลำน้ำที่สำคัญ ดังนี้

ก. แม่น้ำปิง ไหลผ่านตอนกลางก่อนไปทางทิศตะวันออกของตำบล มีหมู่บ้านที่ได้รับประโยชน์จากแม่น้ำปิง จำนวน ๖ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๑, ๖, ๘, ๑๐, ๑๑ และหมู่ที่ ๑๕ โดยมีการนำน้ำปิงมาใช้ประโยชน์ในการเกษตรด้วยวิธีการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า แม้ในปัจจุบันแม่น้ำปิงจะเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาก็ตาม แต่ในฤดูแล้งบางปี แม่น้ำปิงก็ประสบภาวะขาดแคลนน้ำ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกร ในการทำการเกษตร

ข. แม่น้ำแจ่ม ไหลผ่านทางทิศใต้ของตำบล มีหมู่บ้านที่ได้รับประโยชน์จากแม่น้ำแจ่ม จำนวน ๔ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๗, ๘, ๙ และหมู่ที่ ๑๖ โดยใช้ระบบเหมืองฝายในการนำน้ำแม่แจ่มมาใช้ประโยชน์และมีฝายน้ำล้นที่ หมู่ที่ ๙ บ้านวังตวง

ค. ลำน้ำแม่แปะ เกิดจากขุนแปะบนดอยอินทนนท์ไหลผ่านหมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๑๒, ๑๓ และหมู่ที่ ๑๔ เกษตรกรสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรได้ เฉพาะฤดูฝนเท่านั้น เนื่องจากฤดูแล้งลำน้ำแปะจะแห้งขอด ทำให้มีน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรได้ตลอดปี

ง. ลำน้ำแม่สะลาน มีหมู่บ้านที่ได้รับประโยชน์ ๒ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ แม่น้ำและลำน้ำ เหล่านี้ มีเพียงแม่น้ำแจ่มเท่านั้น ที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้เป็นอย่างดี คือมีน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตรได้ตลอดปี สำหรับลำน้ำสายอื่น นอกจากนี้ จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ทำให้การทำการเกษตรในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้รับผลกระทบมากและเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรไม่สามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี

๒. แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ เหมืองฝาย และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าหลายแห่ง ซึ่งอยู่ในความ รับผิดชอบของหลายหน่วยงาน เช่น กรมชลประทาน กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานแต่ปริมาณน้ำที่ได้ยังไม่ เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๕ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๑ บ้านสบแปะ, หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยทราย, หมู่ที่ ๙ บ้านวังตวง, หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่ากอม่วง, หมู่ที่ ๑๑ บ้านสบแจ่มฝั่งซ้าย โครงการสูบน้ำด้วยพลัง ไฟฟ้านี้ อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน โดยที่หมู่ที่ ๑ บ้านสบแปะ มีสถานีสูบน้ำ ๒ แห่ง นอกจากนั้น มีสถานีสูบน้ำหมู่บ้านละ ๑ แห่ง ในปัจจุบันยังมีเกษตรกรบางหมู่บ้านต้องการให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการสำรวจและติดตั้งสถานีสูบน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง

สำหรับฝายน้ำล้น ในพื้นที่ตำบลบ้านแปะ ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อผันน้ำจากแม่น้ำ ๒ สาย คือ ลำน้ำแจ่มและลำน้ำแปะ โดยมีฝายน้ำล้น ๑ แห่ง คือฝายห้วยก่องหมาย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ บ้านวังตวง ผันน้ำจากลำน้ำแจ่มสู่ลำเหมือง เพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่หมู่ที่ ๗, ๘ และหมู่ที่ ๙ โดยเกษตรกรได้รับประโยชน์จากฝายแห่งนี้ ตลอดทั้งปี

ส่วนลำน้ำแปะมีฝายทั้งสิ้น ๗ แห่ง พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ ได้แก่ หมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ และหมู่ที่ ๑๓ แต่ฝายที่ผันน้ำจากลำน้ำแปะนี้ ไม่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อการทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งของลำน้ำแปะ

ตำบลบ้านแปะ มีบ่อบาดาล จำนวน ๔๔ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒, ๓, ๕, ๑๐, ๑๑, ๑๕

ชื่อฝายน้ำล้น	ที่ตั้ง	พื้นที่รับประโยชน์	พื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร (ไร่)	แหล่งน้ำ
1. ฝายเหมืองหลวง	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 3, 4, 5, 6	1,600	ลำน้ำแปะ
2. ฝายห้วยก่องหมาย	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 7, 8, 9	2,000	ลำน้ำแปะ
3. ฝายสวนขุน	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 1, 2, 3	600	ลำน้ำแปะ
4. ฝายนาแพะ	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 4, 5, 6	700	ลำน้ำแปะ
5. ฝายนาฮอง	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 3, 4	400	ลำน้ำแปะ
6. ฝายเหมืองโต้ง	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 3, 4	300	ลำน้ำแปะ
7. ฝายเหมืองหลวง	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 1, 2, 3	800	ลำน้ำแปะ

การคมนาคม

การคมนาคม จากอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สู่ตำบลบ้านแปะ ใช้ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๐๘ มีระยะทาง ๙๕ กิโลเมตร โดยผ่านอำเภอหางดง, สันป่าตอง, ดอยหล่อ และอำเภอจอมทอง ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ผ่านตำบลดอยแก้ว, สบเตี้ยะ, แม่สอย

ส่วนการคมนาคมในตำบลบ้านแปะ การเดินทางติดต่อกับหมู่บ้านต่างๆ มีเส้นทางติดต่อเชื่อมโยงกัน โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘ และมีถนนลาดยาง, คอนกรีตเชื่อมระหว่างหมู่บ้านและภายในหมู่บ้าน

จำนวนประชากร

- จำนวนประชากรในพื้นที่ตำบลบ้านแปะ จำนวน ๑๑,๙๓๓ ราย (ข้อมูลเดือน ธันวาคม ๒๕๖๘)
ชาย ๕,๘๑๓ ราย หญิง ๖,๑๒๐ ราย

จำนวนหมู่บ้าน

- ตำบลบ้านแปะ ประกอบไปด้วย ๒๐ หมู่บ้าน โดยแยกเป็นพื้นที่ราบและพื้นที่สูง ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านสบแปะ	หมู่ที่ ๑๑ บ้านสบแจ่มฝั่งซ้าย
หมู่ที่ ๒ บ้านนาภ	หมู่ที่ ๑๒ บ้านขุนแปะ (พื้นที่สูง)
หมู่ที่ ๓ บ้านม่อนหิน	หมู่ที่ ๑๓ บ้านทุ่งพัฒนา
หมู่ที่ ๔ บ้านแปะ	หมู่ที่ ๑๔ บ้านบนนา (พื้นที่สูง)
หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยทราย	หมู่ที่ ๑๕ บ้านดงเย็น
หมู่ที่ ๖ บ้านช่วงเปาใต้	หมู่ที่ ๑๖ บ้านโง้งมะค่า
หมู่ที่ ๗ บ้านท่าข้ามเหนือ	หมู่ที่ ๑๗ บ้านต้นผึ้ง (พื้นที่สูง)
หมู่ที่ ๘ บ้านสบแจ่มฝั่งขวา	หมู่ที่ ๑๘ บ้านบวักห้า
หมู่ที่ ๙ บ้านวังตวง	หมู่ที่ ๑๙ บ้านช่วงเปา
หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่ากอม่วง	หมู่ที่ ๒๐ บ้านแม่จร (พื้นที่สูง)

สถานที่ท่องเที่ยว

๑. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

- สวนไฮเดรนเยีย ขุนแปะ
- จุดชมวิว ๓๖๐ องศา ดอยป่าโง้งไร่
- นาขั้นบันได
- น้ำตกขุนแปะ

- น้ำตกขยัน
- น้ำตกตากโจ้
- น้ำตกตาดเหมย
- จุดชมวิวกว้างขวาง

๒. สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

- วัดบ้านแปะ (ราชวิสุทธาราม)
- วัดป่าแดง
- วัดพระเจ้าดำ
- เวียงหิน

๓. ศูนย์การเรียนรู้

- ศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตร (ไม้ผล) Thatsana fruit farm
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง บ้านขุนแปะ
- โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ (บ้านดงเย็น)
- ศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน
- ศูนย์ฝึกสัมมาชีพเศรษฐกิจพอเพียงบ้านห้วยทราย(กลุ่มทอผ้าบ้านห้วยทราย)
- วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ห้วยมบ้านปากกล้วย(ขุนแปะ)
- วิสาหกิจหัตถกรรมแม่บ้านขุนแปะ หมู่ ๑๒
- ศูนย์การเรียนรู้วิถีชุมชนปกากะญอ
- ศูนย์การเรียนรู้วิถีชุมชนเกษตร

สภาพทางสังคม

๓.๑ ด้านการศึกษา สถานศึกษาในพื้นที่ตำบลบ้านแปะ ดังต่อไปนี้

- โรงเรียนของรัฐบาล ทั้งหมด ๙ แห่ง แบ่งเป็น โรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลบ้านแปะ ๑ แห่ง และ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๘ แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งหมด ๙ แห่ง

๓.๒ ด้านสาธารณสุข ตำบลบ้านแปะมีสถานที่ให้บริการด้านสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

- โรงพยาบาลของรัฐบาล ใช้บริการโรงพยาบาลอำเภอฮอด และโรงพยาบาลจอมทอง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล(รพสต.) มีจำนวน ๕ แห่ง ได้แก่
 - รพสต.บ้านท่าข้าม
 - รพสต.บ้านห้วยทราย
 - รพสต.บ้านดงเย็น
 - รพสต.บ้านขุนแปะ
 - รพสต. บ้านสบแปะ – นากบ
- ศูนย์ ศสมช. มีจำนวน ๑๑ หมู่บ้าน
- หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง ที่ ๑๐.๑.๔ (นคม.) (ศูนย์มาลาเรีย) จำนวน ๑ แห่ง
- ศูนย์บริการและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุ จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่บริเวณวัดช่วงเปาใต้
- กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ประสานงานร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ประจำตำบลในการดูแลสุขภาพของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีทุกหมู่บ้าน

๓.๓ การสังคมสงเคราะห์

กองสวัสดิการและสังคม เทศบาลตำบลบ้านแปะ ได้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับราชการทั่วไปของกองสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์ งานเบี้ยยังชีพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ เด็กที่ยากจนขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู งานพัฒนาอาชีพกลุ่มต่างๆ งานสวัสดิการแรงงาน งานประกันสังคม งานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำอาชีพทางการเกษตร งานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน งานสนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยแก่ผู้ยากไร้ กิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ งานฌาปนกิจสงเคราะห์ งานกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนและการออมทรัพย์ งานศูนย์พัฒนาครอบครัวตำบลและหมู่บ้าน งานส่งเสริมภารกิจบทบาทหน้าที่และสิทธิสตรี งานวิสาหกิจชุมชน/การเคหะ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ กองสวัสดิการฯ ได้มีการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างพลังเครือข่าย สู่การจัดสวัสดิการสังคมตำบลบ้านแปะ
๒. โครงการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
๓. โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบรอบด้าน
๔. กิจกรรม โยงเหียนชราภิบาล
๕. การประชุมผู้แทนสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านแปะ
๖. การดำเนินโครงการจัดบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และบุคคลอื่นที่มีภาวะ พึ่งพิง (LTC)
๗. โครงการปรับสภาพแวดล้อมอยู่อาศัยให้แก่คนพิการและผู้สูงอายุตำบลบ้านแปะ
๘. โครงการพัฒนาศักยภาพและสุขภาวะผู้สูงวัยเทศบาลตำบลบ้านแปะ
๙. กิจกรรมการมอบสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านแปะ

ภัยธรรมชาติ

ตำบลบ้านแปะ มีสภาพเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาและบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงและลำน้ำแจ่ม มักประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ๒ ลักษณะ คือ

๑. สภาพแห้งแล้งหรือขาดแคลนน้ำ พบว่าเป็นปัญหามาก แม้ว่าจะในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำทางการเกษตรตามธรรมชาติที่สำคัญหลายแห่ง เช่น แม่น้ำปิง ลำน้ำแจ่ม หรือลำน้ำแปะ ก็ตามแต่ในช่วงฤดูแล้ง แม่น้ำปิงและลำน้ำแปะจะขาดแคลนน้ำ มาสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้ พื้นที่มักประสบความแห้งแล้ง คือ หมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๑๑
๒. น้ำท่วม (อุทกภัย) บริเวณพื้นที่ประสบอุทกภัย จะเป็นบริเวณที่ราบลุ่มริมฝั่งน้ำปิง และลำน้ำแจ่ม คือ หมู่ที่ ๗, ๘, ๙ และบางส่วนของหมู่ที่ ๑๑

๑.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม

๑.๑ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลบ้านแปะ

ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำตำบลบ้านแปะ ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ในศูนย์เรียนรู้แห่งนี้มีการเลี้ยงไก่ไข่ ไก่ประดู่ทางดำ การทำปุ๋ยหมักสำหรับพืชที่ปลูก อาทิเช่น หน่อไม้ ผักหวาน มะม่วง ลำไย รวมไปถึงพืชท้องถิ่น อีกทั้งในส่วนของอ่างเก็บน้ำก็มีการเลี้ยงปลาหลากหลายชนิดอีกด้วย

ชื่อประธานศูนย์ :นางวราสนา อุ๋นใจละ

สินค้าหลัก : ลำไย ปศุสัตว์ แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การปลูกลำไยคุณภาพ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่

หลักสูตรการเรียนรู้ : การผลิตลำไยคุณภาพ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่

- การผลิตลำไยคุณภาพ

- การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

- การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่

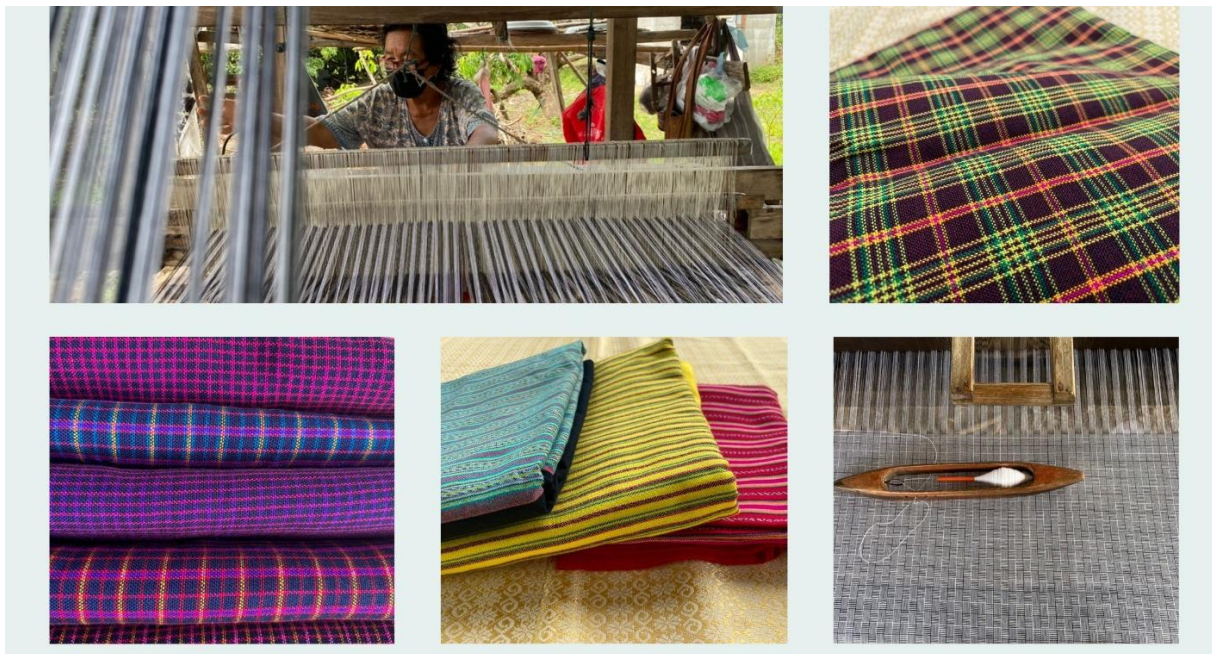
- แปลงเรียนรู้

๒.๑ ผ้าทอมือบ้านแปะ

อยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ ๔ บ้านแปะ ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

งานหัตถกรรมบ้านแปะ การพัฒนาฝีมือที่ส่งเสริมประสบการณ์ และสืบทอดความรู้ ความชำนาญ จากรุ่นหนึ่ง ไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง สร้างชีวิต สร้างรายได้ และสร้างความสุขสู่ชุมชน มีลายดั้งเดิมต้นแบบ คือ “แม่แดงดำแดง” ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่มีความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเกี่ยวเนื่องกันจนไม่อาจแยกออกจากกันได้

๒.๒ ผ้าทอมือบ้านห้วยทราย

ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ ๕ บ้านห้วยทราย ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

รูปแบบการทอผ้าแบบโบราณที่เรียกว่าการทอด้วยกี่ทอมือ ผืนผ้าทำมาจากเส้นด้ายและย้อมสีธรรมชาติ ผ้าทุกผืนได้แนวคิดและแรงบันดาลใจที่เกิดจากวิถีชีวิตของชุมชนที่คลุกคลีกับสีท้องถิ่น ท้องฟ้า ก้อนเมฆ และหยดน้ำ ถูกออกแบบลงบนผืนผ้าในแต่ละผืนให้มีความเป็นเอกลักษณ์อย่างงดงาม

อยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ ๔ บ้านแปะ ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องใช้และเครื่องประดับ ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยมือ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การจักสาน การเย็บ โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ของตกแต่ง เพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน งานหัตถกรรมบ้านแปะ มีการพัฒนางานฝีมือที่สั่งสมประสบการณ์ และสืบทอดความรู้ความชำนาญ จากรุ่นสู่รุ่น เกิดการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

๓.๑ การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร

ดำเนินการโดย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านสบเปะ-นาบ ตำบลบ้านเปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ลูกประคบสมุนไพร มักเป็นทางเลือกของคนปวดหลังที่ต้องการบำบัดและผ่อนคลายซึ่งนับเป็นนวดไทยแบบราชสำนัก ที่ได้ผลจากตัวยาสมุนไพร และความร้อน โดยการประคบสมุนไพรคือการใช้สมุนไพร หลายอย่างมาห่อรวมกัน ส่วนใหญ่เป็นสมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหยโดยนำมานึ่งให้ร้อน ประคบบริเวณที่ ปวดหรือเคล็ดขัดยอกซึ่งน้ำมันหอมระเหยเมื่อถูกความร้อนจะระเหยออกมา ความร้อนจากลูกประคบจะ ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนโลหิตดีขึ้น และยังมีสารสำคัญจากสมุนไพรบางชนิดที่ซึมเข้าทางผิวหนัง ช่วยรักษา อาการเคล็ด ขัด ยอก และลดปวดได้

ประโยชน์ของการประคบสมุนไพร

- ช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อย ลดอาการบวม อักเสบของกล้ามเนื้อข้อต่อหลัง ๒๔ - ๔๘ ชั่วโมง
- ลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อ ช่วยให้กล้ามเนื้อ พังพืด ยืดตัวออก
- ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของโลหิต
- ลดอาการปวดต่าง

๔. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๔.๑ พิธีเลี้ยงฝาย

ผู้ใดมีนาจะต้องทำการเลี้ยงฝาย สัตว์ที่ทำพิธีจะเป็นหมูหรือไก่ก็ได้ บางคนเลี้ยงปีละหนึ่งครั้ง แต่บางคนสามปีเลี้ยงหนึ่งครั้ง พิธีกรรมจะเริ่มต้นด้วยการสร้างหอเช่นไหว่ จากนั้นก็จะเชือดคอกไก่ ป้ายเลือดลงในหอเช่นไหว่และเสาทุกต้น พร้อมกับบอชืฐานขอพรจากเทพยดาให้ลงมาดูแลรักษาคลองไม่ให้ น้ำเหือดแห้งและให้น้ำไหลลงไปที่นา

๔.๒ บวชป่า

พิธีบวชป่าเป็นพิธีกรรมทางศาสนาพุทธที่ถูกคิดขึ้นมาเพื่อเป็นกุศโลบายให้ประชาชนรู้จักคุณค่าและความสำคัญของป่าไม้ ผ่านการสร้างเชื่อว่าผืนป่านั้นมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปกปักรักษาอยู่ จะเข้ามาบุกรุกทำลายไม่ได้

๕. ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม

๕.๑ ซอพื้นบ้าน

นางแจ่มจันทร์ แสนสิงห์ บ้านช่วงเปา หมู่ที่ ๑๙ ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

เป็นรูปแบบการร้องเพลงที่ชาวพื้นเมืองล้านนาใช้ขับกล่อมให้คลายทุกข์ โดยจะมีคำเรียกผู้ร้องเพลงชื่อว่า ซ่างซอ “ซอ” หรือ “เพลงซอ” จึงเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม หรือ หากจะกล่าวให้กว้างใหญ่ยิ่งไปกว่านั้น ก็คือ “เพลง” หรือ “ดนตรี” ก็เป็นวัฒนธรรมที่ล้วนอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมด้วยเฉกเช่นเดียวกัน ตลอดจนมีหน้าที่ภายใต้โครงสร้างทางสังคมในฐานะศิลปะการแสดง การขับร้องเพื่อความบันเทิง การร้องรำพรรณนาเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ไปจนถึงเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ทางพิธีกรรม ในงานหรือในเทศกาลของชาวบ้าน เช่น งานปอยหลวง หรือฉลองการก่อสร้างศาสนสถาน ศาสนวัตถุ แล้วเสร็จ งานขึ้นบ้านใหม่ งานปอยบวชลูกแก้ว (อุปสมบท) งานปอยข้าวสังข์ ฯลฯ งานเหล่านี้มักจะมีซ่างซอเข้ามาสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้มาร่วมงานเสมอ

๑.๑ พิธีเลี้ยงหลาเงิน (จาริกที่เขียนลงบนแผ่นเงินหรือหิรัญบัตร)

ตามประวัติศาสตร์ของตำบลบ้านแปะ เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๑๑๐ พระนางวิ สุทธิเทวี ขัตติยสตรีแห่งล้านนา ได้เสด็จมาทรงบูรณะวัดบ้านแปะ (ตรงกับสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ/ราชวงศ์พระร่วง/สมัยกรุงศรีอยุธยา) พระธาดบ้านแปะและทรงประทับ ณ พลับพลาชั่วคราวก่อสร้างด้วยกำแพงหิน ล้อมรอบ ชาวบ้านจึงเรียกสถานที่นี้ว่า “เวียงหิน” พร้อมกล่าวนาที่ดินและข้าววัดด้วยหลาเงิน (จาริกที่เขียนลงบนแผ่นเงินหรือหิรัญบัตร) หมายถึงมอบถวายที่ดินและผู้คนไว้บำรุงรักษาของวัด บ้านแปะ ห้ามไม่ให้อพยพโยกย้าย โดยวิธีการใดๆ ก็ตาม ปรากฏเป็นหลักฐานสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันจาริกหลาเงิน ถูกเก็บรักษาไว้ในหม้อดินเผา หรือหม้อข้าวลัวะ ซึ่งนำไปเก็บซ่อนไว้ในถ้ำบนยอดดอย ไม่มีใครรู้ที่เก็บหลาเงิน ยกเว้นทายาทเชื้อสายชาวลัวะ (ปัจจุบันคือชนพื้นเมืองอาศัยอยู่ในพื้นที่ บ้านแปะ หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านแปะ) ที่ได้รับพระราชทานหลาเงินมาจาก พระนางวิ สุทธิเทวี โดยตรงเท่านั้น

ในทุกๆ ๓ ปี ทายาทที่คอยแกะปึกรักษาหลาบเงิน จะขึ้นไปบนถ้ำเพื่ออันเชิญหลาบเงินลงมาประกอบพิธี
บวงสรวงวิญญาณบรรพชน หากละเว้นไม่ปฏิบัติตามกันมา ชาวบ้านเชื่อว่า จะนำภัยพิบัติต่างๆ มาสู่ชุมชน

(ลงชื่อ).....ผู้รายงาน
นางสาวณัฐชา แก้วใจมา
คนงานทั่วไป

ความเห็นหัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

.....

(นางสาวกฤติมา ชัยชนันท์)
หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

ความเห็นปลัดเทศบาล

.....

(นางพัชรี พุทธวงศ์)
ผู้อำนวยการกองการศึกษา รักษาการแทน
ปลัดเทศบาลตำบลบ้านแปะ

ความเห็นนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแปะ

.....

(นายพันธ์ศักดิ์ แก้วสุดใจ)
นายกเทศมนตรีตำบลบ้านแปะ